

COLM TÓBÍN

Nora Webster

Traductora Maria Rosich

Títol original: *Nora Webster*

Primera edició: febrer del 2016

© d'aquesta edició:
Ara Llibres, SCCL
Pau Claris, 96, 3r 1a
08010 Barcelona
www.aralibres.cat

GrupCultura03

© 2015, Colm Tóbin
© 2016, Maria Rosich, per la traducció
Disseny de coberta: Nuria Zaragoza
Imatge de coberta: Getty Images

Fotocomposició: Sistemes d'Edició

Impressió: Liberdúplex

ISBN: 978-84-15645-88-7
DIPÒSIT LEGAL: B-24.256-15

Tots els drets reservats.
Es prohibeix la reproducció total o parcial
d'aquesta obra per qualsevol mitjà
o procediment, i el lloguer o préstec públic
sense l'autorització per escrit dels titulars
del *copyright*, llevat de les excepcions
previstes per la llei. Dirigiu-vos a CEDRO
(Centro Español de Derechos Reprográficos)
si necessiteu fotocopiar o escanejar fragments
d'aquesta obra.

U

—**E**N DEUS ESTAR BEN FARTA. No et deixaran mai en pau?
—En Tom O'Connor, el veí, l'observava des de la seva porta, esperant una resposta.

—Ja ho sé —va dir ella.

—Tu no obris i llestos. És el que faria jo.

La Nora va tancar la porta del jardí.

—Ho fan de bona fe. La gent té bona intenció —va afegir.

—Un dia sí i l'altre també. No sé com ho aguantes.

La Nora es va preguntar si podria ficar-se a casa sense haver de dir res més. En Tom se li dirigia amb un to diferent, un to que abans no hauria fet servir mai, com si tingués una certa autoritat sobre ella.

—Ho fan de bona fe —va repetir la Nora, però aquesta vegada va notar que es posava trista, i es va haver de mossegar el llavi per retenir les llàgrimes. Va trobar la mirada d'en Tom O'Connor sabent que devia oferir una imatge desfeta, derrotada. Va entrar a casa.

Aquell vespre van trucar a la porta quan ja eren gairebé les vuit. La llar de foc il·luminava la saleta i els dos nens feien deures a la taula.

—Obre tu —va dir en Donal a en Conor.

—No, tu.

—Obriu algun dels dos —va afegir la Nora.

En Conor, el petit, va sortir al rebedor i va obrir la porta del carrer. La Nora va sentir una veu de dona que no va reconèixer. En Conor va fer passar la visitant a la sala d'estar.

—És aquella dona baixeta que viu a Court Street —va xiuxiuejar quan va tornar a la saleta.

—Quina dona baixeta?

—No ho sé.

La May Lacey va remenar el cap tristament quan va veure la Nora.

—Nora, he esperat fins ara. No saps quin greu em sap això d'en Maurice. —Va allargar la mà i va agafar la de la Nora—. I tan jove...! Jo el coneixia des de petit. A Friary Street el coneixíem tots.

—Treu-te l'abric i passa a dins —va dir la Nora—. Els nens estan fent els deures, però poden venir aquí i encendre's l'estufa elèctrica. De tota manera, ara aviat ja se n'aniran a dormir.

La May Lacey, amb flocs de cabells sobresortint per sota el barret i la bufanda encara posada, es va asseure davant de la Nora a la saleta i va començar a parlar. Al cap d'una estona, els nens van anar cap a dalt; quan la Nora els va cridar, en Conor va tenir massa vergonya per baixar a dir bona nit, però en Donal es va asseure amb elles i va estudiar atentament la May Lacey sense dir res.

Ara segur que ja no hi aniria ningú més. La Nora es va sentir alleujada que no haguessin coincidit visites que no es coneixien entre elles o que no es queien bé. —En fi —va continuar la May Lacey—. En Tony va estar ingressat en un hospital a Brooklyn, i resulta que van posar-li un home al llit del costat, i es van posar a xerrar i en Tony va veure que era irlandès, i li va dir que la seva dona era del comtat de Wexford. —Es va aturar i va arronsar els llavis, com si intentés recordar alguna cosa. De cop, va començar a imitar una veu masculina—. «Doncs jo també sóc d'allà», va dir l'home. I

llavors en Tony va dir que la seva dona era d'Enniscorthy; «ah, doncs jo també», va dir l'home, i va preguntar a en Tony de quin barri d'Enniscorthy, i en Tony va dir que de Friary Street. —La May Lacey va mantenir els ulls clavats en la cara de la Nora, obligant-la a expressar interès i sorpresa—. I l'home va dir: «doncs jo també». Quina casualitat, oi? —Va fer una pausa, esperant una reacció.

»Va explicar a en Tony que abans d'anar-se'n havia fet aquella cosa de ferro... no sé com dir-ne... una reixeta o coberta que hi ha a l'ampit de la finestra de Gerry Crane's. I vaig anar a veure-ho i sí que hi és. En Gerry no sabia d'on havia sortit ni quant de temps feia que hi era, però l'home que hi havia al llit del costat d'en Tony a Brooklyn va dir que ho havia fet ell, que era soldador. Sembla mentida, oi? Mira que trobar-se a Brooklyn!

Quan en Donal va anar al llit, la Nora va fer te i el va portar a la saleta en una safata amb galetes i pastís. Es van servir el te i la resta, i després la May Lacey va fer un glopet i va tornar a començar a parlar:

—No cal ni dir que a casa tots teníem en Maurice en molt alta estima. Tots pregunten per ell quan escriuen. Era amic d'en Jack abans que en Jack se n'anés, i era un gran professor, és clar. Els nois l'admiraven, tothom ho deia.

Mirant el foc, la Nora va intentar fer memòria sobre si la May Lacey havia estat mai abans a casa seva; li feia l'efecte que no. La coneixia de tota la vida, com a tanta gent de la ciutat, prou per saludar-se i intercanviar paraules amables, o per aturar-se i xerrar-hi si hi havia notícies. Sabia la història de la seva vida, fins el nom de soltera i la parcel·la del cementiri en què l'enterrarien. Una vegada, la Nora l'havia sentida cantar en un concert; recordava el seu soprano agut, era *Home, Sweet Home* o *Oft in the Stilly Night*, alguna cançó d'aquestes.

No creia que la May Lacey sortís gaire, excepte per anar a comprar o per anar a missa els diumenges.

Ara estaven en silenci; potser no es quedaria gaire estona.

—Ets molt amable d’haver vingut —va dir.

—Oh, Nora, em sabia molt de greu per tu, però vaig pensar que seria millor esperar fins que no hi hagués tanta gent.

No va voler més te, i la Nora es va endur la safata a la cuina, pensant que potser la May aprofitaria per aixecar-se i posar-se l’abric, però no es va bellugar de la cadira. La Nora va pujar al pis de dalt i va comprovar que els nens dormissin. Va somriure amb la idea de ficar-se al llit ella també, d’adormir-se i deixar la May Lacey a baix, mirant el foc, esperant-la en va.

—I les nenes? —va preguntar la May tan bon punt la Nora va seure—. Ara no les veig mai, però abans passaven amunt i avall contínuament.

—L’Aine va a escola a Bunclody, i ara viu allà —va dir la Nora—. I la Fiona està fent el magisteri a Dublín.

—Els trobes a faltar, quan marxen —va explicar la May Lacey—. Jo els trobo a faltar tots, oi tant; però és curiós: de tots, en qui més penso és en l’Eily, encara que també trobo a faltar en Jack. No sé ben bé per què, però no volia perdre l’Eily. Després de la mort de la Rose, tu tot això ja ho saps, pensava que tornaria a casa i buscaria alguna feina per aquí. I llavors, un dia, quan feia només una setmana o dues que havia arribat, vaig veure-la tota callada, d’una manera que no feia gens per a ella; i va arrencar a plorar a taula, i aleshores va ser quan ens va dir que el seu xicot de Nova York no la volia deixar venir si no es casaven primer, i que s’hi havia casat sense dir-ho a ningú. «Bé, doncs ja no hi ha res a fer, Eily», li vaig dir. «Hi hauràs de tornar.» Vaig ser incapaç de mirar-me-la o parlar-hi, i quan em va enviar fotos d’ells dos a Nova York, no me les vaig poder mirar. Eren l’última cosa del món que volia veure. Però sempre m’ha sabut greu que no es quedés.

—Sí, em va saber greu sentir que havia tornat a marxar, però potser és feliç, allà —va dir la Nora, i immediatament es va preguntar, en veure que la May Lacey abaixava la mirada amb una expressió dolguda al rostre, si havia fet bé de dir-ho.

La May Lacey va començar a regirar la seva bossa. Es va posar unes ulleres de llegir.

—Creia que portava la carta d'en Jack, però me la dec haver descuidat —va dir. Va examinar un paper i després un altre—. No, no la tinc. Te la volia ensenyar. Ell et volia preguntar una cosa. —La Nora no va dir res; feia més de vint anys que no veia en Jack Lacey—. Potser te l'enviaré, si la trobo —va continuar la May, mentre es posava dreta per anar-se'n—. No crec que torni, ell —va dir mentre es posava l'abric—. Què hi faria, aquí? Tenen la vida muntada a Birmingham. M'han convidat a anar-hi i tot, però ja li vaig dir que més m'estimo traspasar sense haver vist Anglaterra. De tota manera, crec que li agradaria tenir alguna cosa aquí, un lloc per venir de visita i on potser poguessin anar els fills de l'Eily o alguns dels altres.

—Bé, sempre et pot visitar a tu —va dir la Nora.

—Ell pensava que et vendries Cush —va afegir la May, posant-se bé la bufanda. Ho va dir com qui no vol la cosa, però ara observava la Nora amb la mirada intensa i concentrada, i la barbata tremolosa—. Em va preguntar si t'ho vendries —va dir, i va tancar la boca amb fermesa.

—No ho he pensat —va aclarir la Nora.

La May va tornar a arrufar els llavis. No es va moure.

—Tant de bo hagués portat la carta —va dir—. A en Jack sempre li han agradat molt Cush i Ballyconnigar. Acostumava a anar-hi amb en Maurice i la resta, i sempre se n'ha recordat. I allò no ha canviat gaire, el coneixeria tothom. L'última vegada que va venir a casa, no coneixia la meitat de gent de la ciutat.

La Nora no va dir res. Volia que la May se n'anés.

—Li diré que t'ho he comentat igualment, és l'únic que puc fer.

Quan la Nora no va contestar, la May se la va mirar clarament indignada pel seu silenci. Van sortir i es van quedar al rebedor.

—El temps ho cura tot, Nora. És l'únic que et puc dir. I t'ho puc dir per experiència.

Va sospirar quan la Nora va obrir la porta del carrer.

—Gràcies per la visita, May —va dir la Nora.

—Bona nit, Nora. Cuida't.

La Nora va observar-la mentre s'allunyava lentament per la vorera cap a casa seva.

Un dissabte d'aquell octubre va anar a Cush amb el vell Austin A40; va deixar els nens jugant amb uns amics i no va dir a ningú on es dirigia. Aquells mesos, de tardor a hivern, el seu principal objectiu era, pels nens, i potser també per ella mateixa, reprimir les llàgrimes. Ara que s'anaven acostumant a l'absència del seu pare, si ella plorava sense motiu aparent, s'espantaven i s'amoïnaven. Era conscient que havien arribat al punt de comportar-se com si tot fos normal, com si en realitat no faltés res. Havien après a dissimular com se sentien. I ella, al seu torn, havia après a reconèixer els senyals de perill, els pensaments que conduirien a altres pensaments.

Mesurava l'èxit amb els nens segons en quin grau podia controlar els seus propis sentiments.

Mentre baixava el turó als afores de The Ballagh i entreveia el mar per primer cop, es va adonar que era la primera vegada que anava sola per aquella carretera. Tots aquells anys, algun dels nens, o alguna de les nenes quan eren més petites, cridava «Ja veig el mar!» just en aquell punt, i ella havia de fer-los callar i seure.

A Blackwater es va plantejar aturar-se per comprar cigarretes o xocolata o qualsevol cosa per ajornar l'arribada a Cush, però segur que algun conegut la veuria i voldria expressar-li el seu condol. Les paraules sortien sense esforç: «Em sap greu» o «T'acompanyo en el sentiment». Tots deien el mateix, però no hi havia fórmula per respondre. «Ja ho sé» o «Gràcies» sonava fred, gairebé fals. I després es quedaven mirant-se-la fins que ella no veia el moment d'allunyar-se'n. Hi havia una mena d'afany famolenc en la forma en què li agafaven la mà o li miraven els ulls. Es preguntava si ella havia actuat mai d'aquella manera, però creia que no. Mentre girava a mà dreta cap a Ballyconnigar, va raonar que se

sentiria molt pitjor si la gent comencés a evitar-la. I llavors va pensar que segurament ho feien, però que ella no s'hi havia fixat.

El cel s'havia enfosquit i gotes de pluja picaven contra el parabrisa. Allà el paisatge era molt més pelat, més hivernal que el camp de la carretera de Blackwater. Va girar a l'esquerra a la pista de pilota en direcció a Cush, i es va permetre la breu treva d'imaginar-se que era en algun moment del passat recent, un dia fosc d'estiu amb el cel amenaçador; que havia anat a Blackwater a comprar carn i pa i el diari, i els duia despreocupadament al seient del darrere, i que tota la família l'esperava a la casa del costat del prat pedrós: en Maurice i els nens, i potser un o dos amics; i que els nens havien dormit fins tard, i estarien decebuts que no fes sol, però això no els impediria jugar a batre o córrer amunt i avall per davant de la casa o anar a la platja. En canvi, si plovia, es quedarien tots a dins, és clar, i jugarien a cartes fins que els dos nens es possessin de mal humor i protestessin.

Es va deixar endur per la imaginació tanta estona com li va venir de gust, però quan va veure el mar i l'horitzó darrere la teulada dels Corrigan, aquelles fantasies ja no la van ajudar més, i es va tornar a trobar a la duresa del món real.

Va baixar pel camí d'entrada i va obrir la gran reixa galvanitzada; va aparcar davant de la casa i va tornar a tancar la reixa perquè ningú veiés el cotxe. Tant de bo hi hagués alguna de les seves amigues de tota la vida, la Carmel Redmond o la Lily Devereux; algú que pogués parlar amb ella civilitzadament, no sobre el que havia perdut o el greu que els sabia, sinó dels nens, de diners, d'una feina a temps parcial, de com viure a partir de llavors. Elles l'haurien escoltada. Però la Carmel vivia a Dublín i només baixava a l'estiu, i la Lily tan sols venia de tant en tant a visitar la seva mare.

La Nora es va reclinar al seient del cotxe mentre el vent del mar udolava al seu voltant. La casa estaria freda; hauria hagut d'agafar un abric més gruixut. Sabia que desitjar que les amigues fossin allà o permetre's tremolar al cotxe d'aquella manera eren

tàctiques per ajornar el moment en què hauria d'obrir la porta i entrar a la casa buida.

Just llavors el vent va bramar i bufar amb més força encara; semblava que hagués d'aixecar el cotxe. Li va venir al cap una cosa que no s'havia permès pensar encara, però que feia uns quants dies que sabia, i es va fer una promesa: no tornaria a anar allà mai més. Era la seva última visita a aquella casa. Entraria i faria un tomb per les habitacions; s'enduria els objectes personals que no podia deixar, i després tancaria la porta i tornaria a la ciutat i no agafaria mai més el trencant de la pista d'handbol de la carretera entre Blackwater i Ballyconnigar.

La va sorprendre la fermesa de la seva resolució; que semblés tan fàcil girar l'esquena al que havia estimat, abandonar aquella casa al camí del penya-segat perquè altres persones hi anessin a passar els estius i a omplir-la d'altres sorolls. Allà asseguda, observant el cel ressentit damunt del mar, va sospirar. Finalment, es va permetre percebre tot el que havia perdut, tot el que enyoraria. Va sortir del cotxe mantenint l'equilibri contra el vent.

La porta s'obria a un rebedor petit. Hi havia dues habitacions a cada banda, les de l'esquerra amb lliteres; una sala d'estar a la dreta, una petita cuina i el bany al darrere, i al costat la seva habitació, tranquil·la, allunyada dels nens.

Cada any, a principis de juny, hi anaven tots plegats un dissabte i diumenge, encara que fes mal temps. Portaven fregalls i pals de fregar, sabó i draps per rentar les finestres, i matalassos ben ventilats. Era un punt d'inflexió, un punt del calendari que marcava l'inici de l'estiu, encara que hagués de ser gris i boirós. Aquells anys que llavors tenia ganes de recordar, els nens començaven emocionats i il·lusionats, com si fossin una família americana del *Donna Reed Show*; imitaven l'accent americà i es donaven instruccions. Però de seguida se'n cansaven i s'avorrien, i ella els deixava baixar a jugar a la platja o anar al poble. I aleshores començava la feina de debò. Sense els nens pel mig, en Maurice podia fer coses com ara pintar

el fustam o posar pintura al tremp al ciment; podien tapar els forats del linòleum del terra i la Nora cobria les humitats i les taques del paper de paret, i per fer-ho necessitava silenci i concentració. Li agradava mesurar fins a l'última fracció de polzada, fer una pasta de la consistència adequada i tallar pedaços de paper de paret nou i lluent de motius florals.

La Fiona odiava les aranyes; la Nora se'n va recordar de cop i volta. I netejar la casa volia dir, sobretot, desallotjar aranyes, pixallits i tota mena de bestioles. Als nens els encantava que la Fiona xisclés, i a la Fiona li agradava xisclar, especialment perquè el seu pare la protegia amb gestos exagerats. «On és?», cridava, imitant el gegant del conte d'en Jack i la mongetera. I la Fiona corria cap a ell i s'hi abraçava.

«En fi», va pensar tot entrant a la sala d'estar, «això és el passat i no tornarà mai». Les petites dimensions i la fredor de la sala li van donar una estranya satisfacció. Segur que hi havia una gotera a la teulada d'alumini galvanitzat, perquè el sostre tenia una taca nova. La casa va tremolar quan una ràfega de vent va fer batre una cortina dura de pluja contra el vidre. Aviat caldria reparar les finestres... i la fusta s'havia començat a podrir. Vés a saber quant faltava perquè el penya-segat s'erosionés fins allà i el Consell del comtat manés enderrocar la casa... Se'n podia preocupar algú altre. Algú altre podia reparar les goteres i tractar les parets contra la humitat. Algú altre podia canviar la instal·lació elèctrica i repintar la casa o abandonar-la als elements quan arribés l'hora.

La vendria a en Jack Lacey. Ningú que visqués a la zona la voldria comprar; sabien que les cases de Bentley, Curraclow o Morriscastle eren una inversió millor. Ningú de Dublín que veiés la casa en aquell estat en voldria donar res. Va mirar al seu voltant i es va estremir.

Va entrar als dormitoris dels nens i al seu, i va entendre que, per a en Jack Lacey de Birmingham, tenir allò seria un somni, part d'un record de diumenges calorosos, de nens i nenes amb bicicleta i un munt de perspectives prometedores. Se'l va imaginar al cap

d'un o dos anys, quan tornés a Irlanda per passar-hi quinze dies i trobant-se aquella casa amb el sostre mig esfondrat i teranyines pertot arreu i el paper de paret escrostonat, les finestres trencades i sense electricitat. I això en un dia d'estiu tot plujós i fosc.

Va mirar pels calaixos, però no hi havia res que volgués; només diaris esgrogueïts i trossos de cordill. Ni tan sols valia la pena endur-se la vaixela ni els estris de cuina. A l'habitació va trobar unes quantes fotografies i alguns llibres en un armari que es tancava amb clau, i els va agafar per endur-se'ls. Res més. Els mobles no tenien cap valor, les pantalles dels llums estaven gastades i envellides. Recordava haver-les comprat a Woolworth's, a Wexford, no feia gaires anys. En aquella casa, tot es podia i es feia malbé.

Va començar a ploure intensament. Va despenjar un mirall de la paret del dormitori i es va fixar que l'espai del darrere estava molt net, comparat amb el paper de paret descolorit i brut del voltant.

Primer va pensar que els cops que sentia eren perquè alguna cosa picava amb la porta o la finestra per culpa del vent, però quan van continuar i va sentir una veu, es va adonar que trucaven. La va sorprendre, perquè pensava que ningú no l'havia vista arribar i que el cotxe estava prou amagat. El seu primer instint va ser fingir que no hi era, però sabia que ja l'havien descoberta.

Quan va obrir la balda, el vent va empènyer la porta cap endins. La figura que hi havia a fora duia un anorac enorme amb una caputxa molt grossa que li cobria mitja cara.

—Nora, he sentit el cotxe. Estàs bé?

Quan es va treure la caputxa, va reconèixer la senyora Darcy, a qui no havia vist des del funeral. Va tancar la porta i la senyora Darcy la va seguir cap a l'interior.

—Per què no has passat a veure'ns, primer? —va preguntar.

—Només he vingut un moment —va dir la Nora.

—Agafa el cotxe i vine a casa. No et pots quedar aquí.

La Nora va tornar a notar aquell to condescendent, com si fos una nena incapaç de prendre decisions correctes. Des del funeral que

intentava ignorar aquell to o tolerar-lo. Feia un esforç per assumir que era una forma d'amabilitat amb què la gent se sentia còmoda.

Tant de bo pogués agafar les quatre coses que volia de la casa, ficar-les al cotxe i anar-se'n de Cush; però no podia, hauria d'acceptar l'hospitalitat de la senyora Darcy.

La senyora Darcy es va negar a entrar al cotxe amb ella; va insistir que anava massa xopa i va dir que tornaria a peu a casa mentre la Nora hi anava en cotxe.

—Encara en tinc per un moment, vés tirant —va dir la Nora.

La senyora Darcy la va mirar perplexa. La Nora havia intentat dir-ho com qui no vol la cosa, però havia aconseguit que semblés que en portava alguna de cap.

—És que vull agafar un parell de coses per endur-me-les a casa —va afegir.

Els ulls de la visitant es van il·luminar en veure els llibres, les fotografies i el mirall recolzats a la paret, i després van fer una repassada ràpida a la resta de coses de l'habitació. I la Nora va notar que la senyora Darcy entenia a l'instant el que passava.

—No triguïs —va dir—. Et tindrè el te preparat.

Quan se'n va anar, la Nora va tancar la porta i va tornar a dins.

Ja estava. Amb aquella mirada que havia resseguit tota la sala, la senyora Darcy havia fet que fos real: la Nora sortiria d'aquella casa i no hi tornaria. Mai més no caminaria per aquells passadissos i no es permetria lamentar-ho. S'havia acabat. Va agafar el que havia arreplegat i ho va ficar al maleter del cotxe.

A la cuina de la senyora Darcy s'hi estava calent. Va servir panets frescos en una safata amb mantega fosa i te.

—Ens preguntàvem com devies estar, però en Bill Parle ens va dir que la nit que va anar-te a veure tenies la casa plena de gent. Potser hauríem d'haver vingut de totes maneres, però vam decidir esperar que passés Nadal, que potser agrairies més la companyia.

—Ha vingut molta gent —va dir la Nora—, però ja sabeu que podeu venir quan vulgueu.

—Bé, és que hi ha molta gent que n'està molt, de tu —va afegir la senyora Darcy.

Es va treure el davantal i va seure.

—I tots estàvem amoïnats per tu, per si no tornaves a venir més per aquí. La Carmel Redmond, ja ho saps, era fora en aquell moment, i va quedar commocionada.

—Ja ho sé. Em va escriure, i després em va venir a veure —va dir la Nora.

—Ja ens ho va dir. I aquell dia hi havia la Lily, i va dir que hàviem de tenir cura de tu. Jo que sempre esperava amb candeletes el dia que veníeu tots plegats i posàveu la casa a punt. Per a mi, era el començament del bon temps. Quan us veia arribar, em venia el bon humor.

—Recordo un any que plovia tant que et vas compadir de nosaltres i ens vas fer venir aquí a prendre un te.

—I saps una altra cosa? —va preguntar la senyora Darcy—. Els teus fills tenen tan bones maneres. Estan tan ben educats. A l'Aine li agradava molt venir a veure'ns. Venien tots, però a ella és a qui coneixíem més bé. I en Maurice venia els diumenges, si feien el partit per la ràdio.

La Nora va mirar cap a la pluja. Va tenir la temptació d'enganyar la senyora Darcy i dir-li que hi continuarien anant, però no en va ser capaç. I li va semblar que la senyora Darcy entenia el seu silenci, que havia estat a l'aguait d'alguna pista, alguna cosa que digués o deixés de dir, per confirmar la seva impressió que la Nora es vendria la casa.

—I mira, vam decidir que l'any que ve us posaríem la casa a punt nosaltres —va continuar la senyora Darcy—. Ara mateix me la mirava: a la teulada li calen alguns pedaços i com que igualment ens han d'arreglar la del graner, després poden arribar-se a casa teva i fer-t'ho. I la resta, entre tots. Jo tinc clau i podríem haver-vos fet una sorpresa, però la Lily va dir que primer t'ho havia de preguntar, i havia pensat fer-ho després de Nadal. La Lily va dir que

era casa teva i que no havíem de fer res sense saber què en pensaves. —La Nora sabia que era el moment de dir-l'hi, però el to de la senyora Darcy era massa efusiu i afable, i va frenar-la.

»Però jo pensava que per a tu seria agradable arribar i trobar-t'ho tot fet —va continuar la senyora Darcy—. Així que no cal que m'ho diguis ara mateix, però fes-me saber si vols que ho tirem endavant. I jo em quedaré la clau, tret que vulguis que te la torni.

—No, és clar que no. Queda-te-la, si us plau.

Mentre tornava en cotxe cap a Blackwater, va pensar que potser la senyora Darcy s'havia imaginat des del començament que es vendria la casa i que arreglar-la n'incrementaria el valor; o potser no s'havia imaginat res, potser la Nora es mirava tothom amb massa suspicàcia per intentar esbrinar què pensaven d'ella. De totes maneres, sabia que tancar la reixa després d'aparcar davant de la casa havia estat inusual, igual que el seu comportament quan havia arribat la senyora Darcy i el fet de no haver acceptat ni rebutjat de seguida la seva proposta d'ajudar-la amb la casa.

Va sospirar. Havia estat desagradable i difícil, però ja estava fet. Escriuria a la senyora Darcy, a la Lily Devereux i a la Carmel Redmond. Sovint, en el passat, quan prenia decisions així, l'endemà al matí es trobava que havia canviat d'opinió, però aquesta vegada no seria així, no canviaria d'opinió.

A la carretera de tornada a Enniscorthy, va començar a fer càlculs. No sabia quant valia la casa. Es pensaria una xifra i l'enviaria a en Jack Lacey en un sobre tancat (no volia negociar amb la May Lacey). I, si li oferia menys del que demanava, ho acceptaria, sempre que fos raonable. No volia haver d'anunciar la casa al diari.

El cotxe tenia els impostos i l'assegurança pagats fins Nadal. Havia pensat prescindir-ne a partir d'aleshores, però si venia la casa, podria quedar-se'l o comprar-se'n un d'un model més nou. Els diners de la casa també pagarien la làpida de marbre negre que volia per a en Maurice, i podria llogar una caravana a Curracloe una setmana o dues l'estiu següent. Podria fer servir el que quedés

per a les despeses domèstiques, comprar roba per a ella i per a les noies, i guardar-ne una mica per a imprevistos.

La casa, va dir-se somrient, es convertiria en les dues lliures i sis penics que un home havia donat a en Conor feia uns quants estius. No recordava quin estiu era, però era abans que en Maurice es posés malalt, i abans que el nen entengués realment el valor dels diners. En Conor havia donat les dues lliures i sis penics a en Maurice perquè els hi guardés i tot aquell estiu, cada vegada que anaven a Blackwater, tirava d'aquells diners, demanant tot confiat un altre lliurament parcial al seu pare. Quan li van dir que ja s'ho havia gastat tot, no s'ho creia.

La Nora va escriure a la May Lacey i hi va incloure una carta per a en Jack. Al cap de poc temps va rebre una resposta en què ell acceptava el preu proposat, i la Nora va contestar amb el nom d'un advocat de la ciutat que redactaria el contracte de compra-venda.

Va esperar el moment adequat per dir als nens que vendria la casa de Cush, i, quan ho va fer, la va sorprendre l'interès que van mostrar tots dos, la seva atenció, com si escoltant atentament poguessin sentir alguna cosa que tindria un gran impacte en el seu futur. Mentre els explicava que els diners els serien molt útils, va descobrir que ja sabien que havia pensat vendre's el cotxe, encara que no els ho havia dit. No van somriure, ni van semblar alleujats, quan els va dir que se'l quedarien.

—Podrem anar a la universitat igualment? —va preguntar en Conor.

—És clar que sí —va dir ella—. Per què ho preguntes?

—Qui ho pagarà?

—Tinc uns altres diners estalviats per a això.

No va voler dir que potser ho pagarien l'oncle Jim i la tieta Margaret, els germans d'en Maurice, que no s'havien casat i vivien junts a l'antiga casa familiar a la ciutat. Els nens es van quedar totalment en silenci, observant-la amb atenció. La Nora va anar a la

cuina i va engegar el bullidor d'aigua. I, quan va tornar a la sala, no s'havien mogut.

—Podrem anar de vacances a altres llocs —va dir—. Podem agafar una caravana a Curracloe o Rosslare. Mai no hem estat en una caravana.

—Podríem anar a Curracloe alhora que els Mitchell? —va preguntar en Conor.

—Si volem. Podem preguntar quan hi van i anar-hi al mateix temps.

—Seria una setmana o dues? —va preguntar en Conor.

—O més, si volem.

—C-comprarem una c-caravana? —va voler saber en Donal.

—No, la llogarem. Comprar-ne una seria massa responsabilitat.

—Q-qui comprarà la casa? —va preguntar en Donal.

—Encara no es pot saber. Si us ho dic, no ho podeu dir a ningú, però crec que la comprarà el fill de la May Lacey, el que viu a Anglaterra, sabeu?

—Va ser per això que va venir la seva mare?

—Suposo que sí, sí.

Va fer te i els nens van fingir que miraven la televisió. Sabia que els havia inquietat. En Conor estava tot sufocat i en Donal tenia la mirada clavada a terra com si esperés un càstig. La Nora va agafar un diari i va intentar llegir. Sabia que era important quedar-se a la sala, no deixar-los sols, malgrat l'impuls de pujar al pis de dalt i fer qualsevol cosa, buidar armaris, rentar-se la cara, netejar les finestres. Al final li va semblar que havia de dir alguna cosa.

—La setmana que ve podríem anar a Dublín.

Els dos nens van alçar la mirada.

—Per què? —va preguntar en Donal.

—A passar el dia, podríeu fer festa a l'escola —va dir ella.

—El dimecres tinc d-dues hores de ciències —va contestar en Donal—. No m'agrada gens, p-però no m'ho puc perdre, i el di-lluns tinc f-francès amb madame Duffy.

—Podríem anar-hi dijous.

—Amb cotxe?

—No, amb tren. I podríem visitar la Fiona, és el dia que té la tarda lliure.

—Hem d'anar-hi? —va preguntar en Conor.

—No. Només hi anirem si volem.

—Què direm, a l'escola?

—Enviaré una nota que digui que has d'anar al metge.

—N-no c-cal nota si és n-només un dia —va dir en Donal.

—Doncs, decidit. Serà una sortideta molt agradable. Escriré a la Fiona.

Ho havia dit per trencar el silenci i per fer-los saber que sempre hi hauria excursions, coses que els fessin il·lusió. Però tant els feia. Va ser com si la notícia que es venia la casa de Cush hagués fet entrar alguna cosa en què fins llavors havien aconseguit no pensar. No obstant això, els dies següents van tornar a animar-se, com si no hagués dit res.

Per anar a Dublín, va preparar la roba de mudar dels nens la nit abans i els va manar que es netegessin les sabates i les deixessin al distribuïdor. Va intentar que se n'anessin d'hora al llit, però van protestar dient que volien veure una cosa a la televisió, i els va deixar quedar-se desperts fins tard; i fins i tot aleshores es van negar a anar al llit, i quan va insistir, es van fer un fart d'anar i venir del lavabo, i d'encendre i apagar el llum de la seva habitació.

Finalment, va pujar i se'ls va trobar profundament adormits, la porta de l'habitació oberta de bat a bat, els llits remoguts. Va intentar posar-los més còmodes, però quan en Conor va començar a desvetllar-se, es va retirar i va tancar la porta a poc a poc.

Al matí, es van llevar i vestir abans que ella. Li van portar torrades i un te massa fort; va aconseguir llençar-lo a la pica del bany sense que se n'adonessin.

Feia fred. Els va dir que anirien amb cotxe fins a l'estació i el deixarien a Railway Square; els aniria bé tenir-lo allà quan tor-

nessin a la nit. Tots dos van assentir greument. Ja duïen els abrics posats.

De camí a l'estació, la ciutat estava gairebé buida. Encara no era de dia del tot i algunes cases tenien llums encesos.

—A quin costat del tren seurem? —va preguntar en Conor quan van arribar a l'estació.

Faltaven vint minuts per al tren. La Nora va comprar els bitllets, però en Conor es va negar a seure amb ella i en Donal a la sala d'espera amb calefacció: volia travessar el pont de ferro per saludar-los des de l'altra banda i caminar fins a la caseta d'enclavament. Un cop i un altre preguntava quan arribaria el tren, fins que un home li va dir que mirés la barrera que hi havia entre l'andana i el túnel, i que, quan s'abaixés, volia dir que el tren ja venia.

—Però ja ho sabem, que està venint —va dir en Conor, impacient.

—Quan s'abaixi, és que el tren ha entrat al túnel —va explicar l'home.

—Si fossis al túnel i vingués el tren, et faria carn picada —va puntualitzar en Conor.

—Redéu, et trobarien fet xixines, ja ho crec. I sabeu una cosa? Quan el tren passa per sota les cases, totes les tasses i els plats tremolen —va dir l'home.

—A casa nostra, no.

—Perquè el tren no passa per sota de casa vostra.

—Com ho sap? —va preguntar en Conor.

—Ah, és que conec bé la teva mare.

La Nora havia reconegut l'home, com tants d'altres de la ciutat; li feia l'efecte que treballava al garatge d'en Donoghue, però no n'estava segura. La seva manera de fer la irritava. Esperava que no tingués intenció d'anar fins a Dublín amb ells.

Just abans que el tren arribés, quan els nens havien anat un altre cop a la caseta d'enclavament, l'home es va girar cap a ella.

—Diria que troben a faltar el seu pare, malgrat tot —va dir, buscant una reacció al rostre de la Nora i entretancant els ulls amb

curiositat. Ella va pensar que havia de replicar alguna cosa ràpida i punyent per impedir que digués res més i, sobretot, que s'assegués amb ells al tren.

—Dispensi, però això és l'últim que els convé sentir en aquest moment —va respondre.

—Oh, vaja, no era la meva intenció...

La Nora se'n va apartar quan el tren s'acostava i els nens van córrer emocionats per l'andana cap a ella. Va notar que enrogia, però els nens no es van adonar de res, perquè estaven discutint quins eren els millors seients.

Un cop el tren va engegar, van voler-ho tot: veure els lavabos, posar-se a l'espai precari entre vagons des d'on es veia el terra mentre hi passaven veloçment pel damunt, anar al restaurant i comprar-se llimonada. Quan van aturar-se a Ferns, ja havien fet totes aquestes coses, i, quan van arribar a Camolin, s'havien adormit.

La Nora no va dormir; va fer una ullada al diari que havia comprat a l'estació i el va deixar estar, i va observar els dos nens adormits com troncs als seus seients. Com li hauria agradat saber què somiaven. Es va adonar que, en aquells mesos, el vincle clar i senzill que hi tenia havia canviat, i potser, per a ells, havia canviat el vincle que tenien l'un amb l'altre. Sentia que no tornaria a estar-ne segura mai més.

En Conor es va despertar, va mirar-la i es va tornar a adormir amb el cap recolzat als braços plegats sobre la taula. Ella va allargar la mà i li va tocar els cabells, va fer-hi passar els dits entremig, esbullant-los i tornant-los a allisar. En Donal l'observava, amb una mirada tranquil·la que suggeria que entenia tot el que passava, que no hi havia res que no compregués.

—En Conor dorm profundament —va dir la Nora, i va somriure.

—On som?

—A Arklow, gairebé.

A Wicklow, en Conor s'havia despertat i havia tornat a anar al lavabo.

—Què passaria si estiressis la cadena del lavabo en una estació?
—va preguntar.

—Que tot aniria a parar a la via.

—I quan el tren es mou, on va a parar?

—Ho preguntarem al revisor —va dir ella.

—M-m'hi jugo que no l'hi preguntaràs —va afegir en Donal.

—I quin mal hi faria, a la via de l'estació? —va preguntar en
Conor.

—F-faria p-pudor —va dir en Donal.

Aquell matí no feia vent, els núvols de l'horitzó eren grisos i el mar que es veia darrere de Wicklow tenia color d'acer.

—Quan començaran els túnels? —va preguntar en Conor.

—Encara falta una mica.

—Després de la propera estació?

—Sí, després de Greystones.

—És molta estona?

—Llegeix-te el còmic —va proposar-li ella.

—El tren fa massa sotragades.

Al primer túnel, els nois es van tapar les orelles per la sorollada, rivalitzant a veure qui fingia més espant. El segon túnel era molt més llarg. En Conor va voler que la Nora també es tapés les orelles, i ella va accedir-hi per complaure'l, perquè sabia que havia dormit poc i que podia ser molt irritable, i que era molt fàcil contrariar-lo. En Donal ja s'havia avorrit de tapar-se les orelles, però quan el tren va sortir del túnel es va acostar a la finestra i va veure un penya-segat escarpat que es llançava a les aigües inquietes. En Conor s'havia posat al costat d'ella i l'havia feta apartar per poder estar a la finestra.

—Podríem caure —va dir.

—No, no, el tren no pot sortir de la via. No és com un cotxe
—va explicar ella.

En Conor va mantenir el nas contra la finestra, fascinat pel perill. En Donal tampoc no es va moure de la finestra ni quan el tren va entrar a l'estació de Dún Laoghaire.

—Ja hi som? —va preguntar en Conor.

—Gairebé.

—On anirem, primer? A veure la Fiona?

—Anirem a Henry Street.

—Visca! —va cridar en Conor. Va intentar posar-se dret al seient, però la Nora el va fer seure.

—I menjarem a Woolworth's —va continuar.

—A l'autoservei?

—Sí, així no ens haurem d'esperar.

—Puc agafar taronjada amb el menjar en lloc de llet? —va preguntar en Conor.

—Sí, pots agafar el que vulguis.

Van baixar a Amiens Street i van travessar l'estació humida i rònega. Van avançar lentament per Talbot Street, aturant-se a mirar aparadors. La Nora es va obligar a relaxar-se; no tenien res a fer, podien perdre el temps allà on volguessin. Els va donar deu xílings a cadascun perquè se'ls gastessin, però tot just després li va semblar que s'havia equivocat, que era massa. Els nens van examinar els diners i van observar-la amb suspicàcia.

—Hem de c-comprar alguna cosa? —va preguntar en Donal.

—Potser agafarem uns quants llibres —va dir ella.

—Podem agafar còmics o un anuari? —va preguntar en Conor.

—És massa aviat per als anualis —va dir en Donal.

Quan es van acostar a O'Connell Street, van voler veure el lloc on havia estat el Pilar de Nelson.

—Me'n recordo —va dir en Conor.

—No p-pot ser. Ets massa petit —va puntualitzar en Donal.

—Sí que me'n recordo. Era alt i dalt de tot hi havia en Nelson i el van fer volar pels aires.

Van travessar O'Connell Street, atents als diversos carrils de trànsit, esperant amb cautela que el semàfor canviés. Quan van entrar a Henry Street, la Nora es va adonar que devien semblar de poble. Els nois aconseguien absorbir-ho tot i, alhora, mantenir-se'n

a distància. Contemplaven aquell món de desconeguts i edificis estranys de reüll.

En Conor estava impacient per entrar en una botiga, qualsevol, i comprar alguna cosa.

—Voleu anar a mirar sabates? —va preguntar la Nora, suposant que en Conor diria que no, i després estaria content de ser el que decidís on anirien.

—Sabates? —va arrugar la cara amb repugnància—. Per això hem vingut a Dublín?

—Doncs on voleu anar?

—Vull pujar i baixar unes escales mecàniques.

—I tu també? —va preguntar la Nora a en Donal.

—S-suposo —va dir ell sense alegria.

A Arnott's, a Henry Street, en Conor va voler que la Nora i en Donal el miressin mentre pujava per les escales mecàniques, i que després l'esperessin i el miressin mentre baixava. Va insistir que no anessin amb ell i que no es bellugessin; els ho va fer prometre. En Donal s'avorria.

La primera vegada, en Conor no els va treure els ulls de sobre, i ells el van esperar mentre desapareixia dalt de tot i després reapareixia a les escales de baixada, somrient. La segona vegada, es va envalentir i va pujar alguns graons de dos en dos sense deixar anar la barana. La tercera, va voler que en Donal l'acompanyés, però va insistir que la Nora continués esperant a baix. Ella va explicar-li que hauria de ser l'última, que potser hi podrien tornar a la tarda, però que pujant i baixant les escales mecàniques tres vegades ja n'hi havia prou.

Quan van baixar, va veure que en Donal també s'havia engrescat. Li van explicar que una mica més amunt havien trobat un ascensor i que hi volien pujar i baixar.

—Una vegada més i prou —va dir ella.

Es va allunyar i va posar-se a mirar paraigües; es va fixar en uns de plegables, prou petits per ficar-te'ls a la bossa, que mai no havia

vist abans. Va pensar que se'n compraria un per si de cas plovia. Mentre esperava a la caixa, va fer una ullada buscant els nens, però no van aparèixer. Després de pagar, va tornar al lloc on havien quedat, i després va anar cap a la zona en què hi havia la porta de l'ascensor.

No hi eren. Va esperar enmig dels dos llocs, mirant tota l'estona si els veia. Va pensar a pujar a l'ascensor ella també, però es va adonar que això només complicaria més les coses. Va pensar que, si no es movia, tard o d'hora els veuria.

Quan van trobar-la, van fer veure que no passava res, que era només que l'ascensor s'havia aturat a tots els pisos. Quan ella va dir-los que pensava que s'havien perdut, es van mirar entre ells, com si a l'ascensor els hagués passat alguna cosa que no volien que ella sabés.

A les tres ja havien vist tant de Dublín com volien. Havien anat a Moore Street i havien comprat una bossa de préssecs, havien menjat a l'autoservei de Woolworth i havien anat a Eason's a comprar còmics i llibres. Llavors, asseguts a Bewley's esperant la Fiona, els nens estaven cansats. La Nora creia que l'única cosa que mantenia en Conor despert era la idea que podia agafar tots els panets que volgués de la safata de dos pisos.

—Els has de pagar —va dir la Nora.

—Com saben quants n'has agafat?

—La majoria de gent és honesta —va contestar ella.

Quan la Fiona va arribar, els nois es van revifar, i tots dos volien parlar alhora. La Nora va trobar que la Fiona, que seia al seu davant, estava prima i pàl·lida.

—Vols sentir l'accent de D-dublín? —li preguntava en Donal.

—Hem estat a Moore Street —va dir la Nora.

—Agafa els préssecs madurs —va pronunciar en Donal, amb cantarella i sense quequejar.

—Mira el meu llibre —va afegir en Conor, imitant l'accent.

—Molt divertit —va dir la Fiona—. Perdoneu que arribi tard, és que els autobusos vénen de dos en dos o de tres en tres, i després t'has d'esperar una eternitat fins que en passa un altre.

—Vull pujar al pis de dalt d'un autobús de dos pisos —va dir en Conor.

—Conor, deixa parlar la Fiona un moment i després ja parlaràs tu —va manar la Nora.

—Us ho esteu passant bé? —va preguntar la Fiona.

Tenia un somriure tímid, però el to de veu era adult i confiat. Havia canviat aquells darrers mesos.

—Sí, però ara estem molt cansats i estem molt bé aquí asseguts —va dir la Nora.

Després ja no van saber què dir-se. La Nora es va adonar que havia contestat massa formal, com si estigués parlant amb un desconegut. La Fiona va demanar cafè.

—Has comprat alguna cosa? —va preguntar.

—No he tingut temps —va dir la Nora—. Un llibre i prou.

La Nora es va fixar que la Fiona havia demanat el cafè amb energia i eficiència, i que estava fent una ullada atenta, gairebé crítica, a la cafeteria; però quan va posar-se a parlar amb els seus germans, es va tornar gairebé infantil de nou.

—Saps res de l'Aine? —va preguntar-li la Nora.

—Em va escriure una carta curta. Em penso que patia per si les monges llegeixen les cartes. I amb raó, perquè les llegeixen. Així que no deia gaire cosa. Només que li agrada el professor d'irlandès i que va treure bones notes en una redacció de francès.

—D'aquí a una setmana podem anar a veure-la.

—Sí, m'ho va dir.

—Ens venem la casa —va dir en Conor, de cop, a la Fiona en veu alta.

—I viureu a la cuneta? —va preguntar ella, rient.

—No, llogarem una caravana a Curracloe —va dir.

La Fiona va mirar la Nora.

—Estic pensant vendre la casa de Cush —va explicar la Nora.

—Ja em preguntava què faries —va contestar la Fiona.

—Fa poc que ho vaig decidir.

—Així que te la vendràs?

—Sí.

La Nora es va sorprendre de veure que, encara que intentava somriure, la Fiona tenia llàgrimes als ulls. No havia plorat al funeral d'en Maurice; s'havia quedat en silenci, al costat de la seva germana i les seves tietes, però, justament perquè no havia mostrat els seus sentiments, havien estat perfectament clars per a la Nora. Llavors, en canvi, no sabia què dir-li.

Va fer glopets al cafè. Els nens no es van moure ni van dir res.

—Ho sap, l'Aine? —va preguntar la Fiona.

—No m'he vist amb cor d'explicar-l'hi per carta. Ja l'hi diré quan la vegi.

—És definitiu? —La Nora no va contestar—. Havia pensat anar-hi a l'estiu —va continuar la Fiona.

—Em pensava que anaves a Anglaterra, a l'estiu.

—Sí, a finals de juny, però acabo a finals de maig. Havia pensat passar el juny a Cush.

—Em sap greu —va dir la Nora.

—Ell s'estimava molt aquella casa, oi?

—El teu pare?

La Fiona va abaixar el cap.

La Nora es va endur en Conor al lavabo. Quan va tornar, va demanar un altre cafè.

—A qui la vens? —va preguntar la Fiona.

—A en Jack Lacey, el fill de la May Lacey, que viu a Anglaterra.

—La May Lacey va venir a casa —va interrompre en Conor.

En Donal li va clavar un cop de colze i li va posar un dit als llavis.

—Els diners ens vindran molt bé, ara —va dir la Nora.

—D'aquí a dos anys guanyaré un sou —va afegir la Fiona.

—Necessitem els diners ara —va dir la Nora.

—No et pagaran una pensió? —va preguntar la Fiona—. No te l'han concedida?

La Nora va pensar que potser no hauria hagut de dir que necessitava els diners.

—Així no haurem de vendre el cotxe —va dir, i va intentar indicar a la Fiona que potser no haurien de preocupar els nens parlant més de diners.

—Hi vam passar uns estius molt agradables —va recordar la Fiona.

—Ja ho sé.

—Em fa pena pensar que ho perdrem.

—Anirem de vacances a altres llocs.

—Em pensava que sempre tindríem aquella casa.

No van dir res una estona. La Nora tenia ganes d'anar-se'n, tornar a Henry Street amb els nens.

—Quan la vendràs? —va continuar la Fiona.

—Tan bon punt el contracte estigui llest.

—A l'Aine li sabrà greu.

La Nora es va frenar abans de dir que ja no podia suportar anar-hi. No seria capaç de dir-ho davant dels nens; semblaria massa emocional, revelaria massa.

Es va posar dreta per anar-se'n.

—Com es paga, aquí? No me'n recordo.

—Has de demanar un tiquet a la cambrera —va dir la Fiona.

—I li has de dir quants p-panets has menjat —va afegir en Donal.

Quan van sortir a Westmoreland Street, la Nora volia dir alguna cosa més a la Fiona, però no se li acudia què. La Fiona, dreta al carrer, semblava abatuda. Per un moment, la Nora es va impacientar. Tot just començava la seva vida, podia anar on volgués, fer el que volgués. No havia d'agafar el tren per tornar a una ciutat on tothom sabia el que li havia passat i tots els anys que li quedaven ja estaven planificats.

—Anirem a Henry Street pel Ha'penny Bridge —va dir la Nora.

—Vigileu de no perdre el tren —va afegir la Fiona.

—Com tornaràs a la residència? —va preguntar la Nora.

—Pensava anar a Grafton Street primer.

—No ens acompanyes a l'estació? —va preguntar la Nora.

—No, me'n vaig —va dir la Fiona—. He de recollir una cosa abans d'anar a casa, i trigaré a tornar a venir al centre.

Es van mirar i la Nora va trobar-la hostil. Es va obligar a recordar que devia estar molt disgustada i potser també molt sola. Va somriure per dir que ja se n'havien d'anar i la Fiona li va tornar el somriure, dirigit a ella i als nens. Tanmateix, mentre s'allunyava, la Nora es va penedir amb impotència de no haver dit res amable o especial o reconfortant a la Fiona abans de separar-se'n; potser fins i tot una cosa tan simple com preguntar-li quan tornaria a visitar-los, o recordar-li que tenien moltes ganes de tornar-la a veure aviat. Tant de bo tingués telèfon a casa i pogués mantenir un contacte més regular amb ella. Va pensar que l'endemà al matí escriuria una nota a la Fiona agraint-li que hagués anat a trobar-se amb ells.

A Talbot Street, de camí a l'estació, en Conor es va gastar la resta dels diners en Lego, però no hi havia manera que decidís de quin color volia les peces. Mentre en Donal s'esperava apartat, la Nora va escoltar amb atenció i va fer suggeriments, encara que estava cansada. Va somriure a la caixa quan en Conor va canviar d'opinió en el moment de pagar i va tornar enrere per agafar una altra capsa de Lego.

S'havia fet fosc i refrescava. Es van asseure en seients de plàstic trencats a la petita cafeteria de l'estació. Quan va ficar la mà a la bossa per treure'n el moneder, la Nora va descobrir que els préssecs que tan frescos i fermos li havien semblat feia només unes hores s'havien estovat del tot. La bossa de paper s'havia estripat. Els va llençar en una paperera, sabent que no tenia sentit endur-se'ls, perquè al tren no farien sinó podrir-se més.

Els nens no s'havien esperat que en el viatge de tornada ja seria de nit, i, quan van engegar direcció sud, la finestra estava coberta de baf. Van obrir el Lego i en Conor hi va jugar mentre en Donal llegia. Al cap d'una estona, en Conor es va posar al costat de la

taula on hi havia la seva mare i es va adormir recolzat a ella. La Nora es va mirar en Donal mentre girava una pàgina del llibre i el va trobar estranyament adult.

—Demà anem a l'escola, oi? —va preguntar.

—Sí, crec que hi hauríeu d'anar.

Ell va fer que sí i va tornar la mirada al llibre.

—Q- quan ens vindrà a veure, la Fiona? —va preguntar.

La Nora sabia que en Donal aniria paint a poc a poc la conversa que ella i la Fiona havien mantingut a la cafeteria. Es va preguntar si podia dir res perquè deixés d'amoïnar-se i donar-hi voltes.

—Sabeu què? A la Fiona li encantarà la caravana —va dir.

—No m'ho ha semblat —va puntualitzar en Donal.

—Donal, hem de començar una vida nova.

En Donal va rumiar-s'ho un moment, com si tingués al davant uns deures difícils, i després es va arronsar d'espatlles i va continuar llegint.

La Nora va apartar en Conor amablement per treure's l'abric, perquè la calefacció del tren estava massa forta. Es va despertar un segon, però no va ni obrir els ulls. La Nora es va fer una nota mental que havia de preguntar per caravanes a Curraclloe.

Els seus pensaments la van tornar a portar a la casa de Cush i va intentar imaginar-se els nens un dia d'estiu, recollint la roba i les tovalloles de la corda d'estendre, i baixant a la platja, o ella i en Maurice tornant pels camins al capvespre, intentant mantenir a ratlla els eixams de mosquitets, i arribant a casa, on els esperava el so de nens que jugaven a cartes. Tot allò s'havia acabat i no tornaria. La casa era buida. Es va imaginar les petites habitacions a les fosques... quina imatge tan miserable devien oferir. Inhòspites. Es va imaginar el so de la pluja al sostre galvanitzat, portes i finestres picant en la foscor, els somiers dels llits sense matalassos, els insectes a l'aguait en les clivelles fosques, i el mar implacable.

Mentre el tren s'acostava a Enniscorthy, va sentir que la casa de Cush estava més desolada que mai.

Quan es va despertar, en Conor va mirar al seu voltant i va somriure-li endormiscat, es va estirar i es va arraulir contra ella.

—Ja arribem? —va preguntar.

—No falta gaire.

—Quan anem a Curracloe, posarem la caravana prop del Winning Post o a l'aparcament de caravanes que hi ha dalt del turó? —va preguntar el nen.

—Oh, prop del Winning Post —va dir ella.

Es va adonar que havia contestat massa de pressa; en Donal i en Conor van reflexionar seriosament sobre el que havia dit, i després en Conor va mirar en Donal, esperant la seva reacció.

—S-segur? —va preguntar en Donal. Mentre el tren reduïa la marxa, la Nora va aconseguir riure per primer cop en tot el dia.

—Segur? És clar que sí.

Quan el tren es va aturar trontollant, van recollir ràpidament les seves pertinences. Mentre es dirigien a la porta, es van trobar el revisor.

—Pregunta-li ara pels lavabos —va xiuxiuejar en Donal, clavant-li copets.

—Li diré que qui ho vol saber ets tu —va dir ella.

—Que vol venir amb nosaltres a Rosslare, aquest sac de patates? —va preguntar el revisor.

—No, no, que demà ha d'anar a l'escola —va respondre la Nora.

—No sóc cap sac de patates —va contestar en Conor.

El revisor va riure.

Mentre sortien de Railway Square amb el cotxe, la Nora va recordar una cosa i es va trobar explicant als nens el que li havia vingut al cap.

—Quan feia poc que estàvem casats, devia ser per les vacances d'estiu, un matí, va i resulta que venim a l'estació i ens trobem que havíem perdut el tren per un segon. Ja havia marxat i, mare meva, que decebuts que vam quedar. Però l'home que hi havia aquell matí no era el cap d'estació de sempre, sinó un noi jove, i el vostre

pare havia estat el seu mestre a l'escola, i ens va dir que ens fiqués-sim al cotxe i anéssim fins a Ferns, que faria que el tren ens esperés allà. Eren només sis o set milles, i així va ser com vam agafar el tren aquell dia i vam arribar a Dublín.

—Q-qui conduïa, tu o ell? —va preguntar en Donal.

—El papa.

—Devia anar la mar de ràpid —va dir en Conor.

—C-conduïa millor que tu? —va preguntar en Donal.

La Nora va somriure per contestar.

—Conduïa bé. No te'n recordes?

—R-recordo que una vegada va atropellar una rata —va dir en Donal.

Els carrers de la ciutat eren buits i no hi havia més cotxes. En aquell moment, els dos nens semblaven desperts, disposats a parlar més, a fer més preguntes. Quan van tornar a casa, va pensar que encendria la llar de foc i que de seguida estarien cansats després d'aquell dia tan llarg.

—P-però per q-què no vau anar a D-dublín en cotxe aquell dia i us vau deixar estar del t-tren? —va preguntar en Donal.

—No ho sé, Donal. No me'n recordo.

—Podem anar a Dublín amb cotxe algun dia? —va preguntar en Conor—. Així podem parar on vulguem.

—És clar que sí —va dir ella, aparquant davant de la casa.

—M'agradaria —va contestar el nen.

Al cap de poc la Nora ja havia encès el foc i tenia els nens amb el pijama posat i a punt per anar a dormir. Estaven silenciosos, i sabia que s'adormirien tan bon punt s'apagués el llum de la seva habitació. Es preguntava si hi devia haver anat alguna visita aquell vespre, i es va imaginar algú que s'acostava a la casa fosca, trucava a la porta principal i no rebia resposta, i s'esperava un moment abans de tornar a allunyar-se.

Es va fer una tassa de te i es va asseure a la butaca de davant del foc. Va encendre la ràdio, però emetien resultats esportius i la va

apagar. Quan va pujar, es va trobar els nens profundament adormits i es va quedar un moment a mirar-los abans de tancar la porta i deixar-los a la nit. A baix, es va preguntar si devia haver-hi res interessant a la televisió; va encendre l'aparell i va esperar que aparegués la imatge. Com ompliria aquelles hores? En aquell moment hauria donat qualsevol cosa per tornar a ser al tren, tornar a estar passejant pels carrers de Dublín. Quan el televisor es va engegar, feien una comèdia americana. Se la va mirar una estona, però les rialles de llauna l'empipaven i el va apagar. La casa estava en silenci.

Va pensar en el llibre que s'havia comprat a Dublín. No recordava per què l'havia comprat. Va anar a la cuina i el va buscar a la bossa; tan bon punt el va agafar, el va tornar a deixar. Va tancar els ulls. Tant de bo més endavant hi anessin menys visites. Més endavant, quan els nens ja dormissin, podria tenir la casa per a ella més sovint. Aprendria a passar aquelles hores; en la placidesa dels vespres d'hivern, aniria descobrint com viuria.